ਮੈਸਰਜ਼ ਐਮਕੇ ਗਲੋਬਲ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ

ਬਨਾਮ

ਗਿਰਧਰ ਸੋਂਧੀ

(2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 8367)

20 ਅਗਸਤ, 2018

[ਆਰ.ਐਫ. ਨਰੀਮਨ ਅਤੇ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1996: ਧਾਰਾ 34 – ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ - ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ (ਐੱਨ.ਐੱਸ.ਈ) ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਬ੍ਰੋਕਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਲਾਇੰਟ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ - ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਧਾਰਾ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ – ਮਾਮਲਾ ਐੱਨ.ਐੱਸ.ਈ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠਕਾਂ ਵਾਲੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ - ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੱਗੇ ਧਾਰਾ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਧਾਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਦਿੱਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਆਯੋਜਿਤ: ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ NSE ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਾਰਾ.34 ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੇ 'ਵਿਵਾਦਤ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ' ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 1996 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਰਬਿਟਰਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ.34 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਲਏ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ.34(2)(ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਲਫ਼ਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ

ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਚਾਈ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਸਮੇਤ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ (ਸੋਧ) 2018 ਦਾ ਬਿੱਲ, 2018 ਦਾ ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 100 ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 34(2)(ਏ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ "ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ", ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ "ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਬਦਲੇ ਜਾਣਗੇ। 1996 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਰਬਿਟਰਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ 2018 ਦਾ ਬਿੱਲ ਨੰ. 100 ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। [ਪੈਰਾ 19, 22] [950- ਬੀ-ਸੀ; 951-ਈ-ਐਫ]

ਫਿਜ਼ਾ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ ਐਂਡ ਇੰਟਰ-ਟ੍ਰੇਡ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਏ.ਐਮ.ਸੀ.ਆਈ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 796: [2009] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ1 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਮੈਸਰਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਸੁਨੀਲ ਕੇ. ਕਾਂਸਲ 2012 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਪੀ.ਐਂਡ.ਐਚ. 19641– ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਵੈੱਬ ਟੈਕਨੀਕਸ ਐਂਡ ਨੈੱਟ ਸਲਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਗੈਟੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ. 2012 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਕੈਲ 4271 - ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਅਸ਼ੋਕ ਹੰਸ (2004) 3 ਅਰਬ ਐਲ.ਆਰ 306; ਸਿਆਲ ਬਾਇਓਐਨਰਜੀ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਬੀ.ਈ.ਸੀ ਸਿਸਟਮਜ਼ ਏ.ਆਈ.ਆਰ 2005 ਡੈਲ 95; ਕੋਚੀਨ ਸ਼ਿਪਯਾਰਡ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਏਪੀਜੇ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ (2015) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 522: [2009] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1; ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਭੂਮੀ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ ਸਮਿਤੀ 2018 (9) ਸਕੇਲ 291 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34(2)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਚਾਈ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 22] [952-ਏ.ਸੀ.]

ਭਾਰਤ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਕੈਸਰ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਇੰਕ. (2012) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 552: [2012] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 327– ਅੱਗੇ

ਇੰਡਸ ਮੋਬਾਈਲ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਡੇਟਾਵਿੰਡ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2017) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 678: [2017] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 744 – ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2017] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 744 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 6

[2012] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 327 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰਾ 9

(2004) 3 ਆਰਬ ਐਲ.ਆਰ 306 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 12

ਏ.ਆਈ.ਆਰ 2005 ਡੈਲ 95 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 13

[2009] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1 ਪੈਰਾ 14 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

2012 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਪੀ.ਐੱਡ.ਐੱਚ 19641 ਨੇ ਪੈਰਾ 15 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

2012 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਕੈਲ 4271 ਨੇ ਪੈਰਾ 16 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

2018 (9) ਸਕੇਲ 291 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 21

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 8367

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 11.10.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2017 ਦੇ ਐਫ.ਏ.ਓ. ਨੰ. 222 ਵਿੱਚ।

ਦਿਵਿਆਕਾਂਤ ਲਾਹੋਟੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਗਰੋਵਰ, ਪਰੀਕਸ਼ਿਤ ਆਹੂਜਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ।

ਟੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਕੰਗ, ਵਿਵੇਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਰੂਪ ਬੈਨਰਜੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਆਰ. ਐਫ. ਨਰੀਮਨ, ਜੇ. । 1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਬ੍ਰੋਕਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਇਸਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ, ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 7,36,620/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਸੋਲ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ 08.12.2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਅਵਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਅਪੀਲ 03.07.2008 ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

“ਆਮ ਧਾਰਾ

1. ਇੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਸੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਐਲ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟਰੀ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1996, ਐਸ.ਈ.ਬੀ.ਆਈ (ਡਿਪਾਜ਼ਿਟਰੀ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰ) ਨਿਯਮ, 1996 ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹਨ। ਇਹ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਥੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ ਸਨ।

Xxx xxx xxx

“ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ

11. ਇੱਥੇ ਧਿਰਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਗੀਆਂ।

Xxx xxx xxx

“ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ

12. ਇੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ (ਭਾਰਤ) ਵਿੱਚ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹਨ।”

4. ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਡਿਪਾਜ਼ਟਰੀ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਧਿਆਇ VII ਵਪਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੌਦਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਮੈਸਰਜ਼ ਐਮਕੇ ਗਲੋਬਲ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ

ਗਿਰਧਰ ਸੋਂਧੀ [ਆਰ. ਐਫ. ਨਰੀਮਨ, ਜੇ]

“ਅਧਿਆਇ VII

ਵਪਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੌਦੇ।

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ।

(1)(ਏ) ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਸਵੈਚਾਲਿਤ ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਸੌਦਾ ਜਾਂ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਜਾਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਗੇ ਨੋਟ ਕਰੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨੋਟਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਵਪਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਐਕਸਚੇਂਜ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

5. ਉਪ-ਨਿਯਮ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਾਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਆਇ XI ਦੇਖੋ - ਧਾਰਾ 4(ਏ)(iv)। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (xiv) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਰੇਕ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਥਾਨ ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿਮੂਦ ਅਲੀ ਖਾਨ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ, ਜਿਸਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ 08.12.2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ 17.03.2010 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ, ਕੜਕੜਡੂਮਾ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਧਾਰਾ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 22.09.2016 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ‘ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਧਾਰਾ’ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

“4. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲਾ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਤੱਥ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਭਾਵ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਬਿਆਨ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

5. ਮੈਂ ਇਹ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ।

6. ਧਿਰਾਂ 7 ਨਵੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪੂਰਬੀ ਕੜਕੜਡੂਮਾ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਦਿੱਲੀ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਹੁਣ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੌਂਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕਰਨਗੇ।

1 6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ `ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇੰਡਸ ਮੋਬਾਈਲ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਡੇਟਾਵਿੰਡ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2017) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 678 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 34 ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 34(2)(ਏ) ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਦਾ "ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ", ਅਜਿਹਾ ਸਬੂਤ ਸਿਰਫ਼ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਿੰਨੀ-ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ,

1 ਗਿਰਧਰ ਸੋਂਧੀ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਮਕੇ ਗਲੋਬਲ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ, 2017 ਦਾ ਐੱਫ.ਏ.ਓ 222(11.10.2017 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ)।

ਆਰਬਿਟਰਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

7. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਿਰਵਿਰੋਧਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੀਟ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਧਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਿਯਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

8. ਧਾਰਾ 34(2)(ਏ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ:

“34. ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ।— (1) ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ—

(ਏ) ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਇਹ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ—

(i) ਇੱਕ ਧਿਰ ਕਿਸੇ ਅਸਮਰੱਥਾ ਅਧੀਨ ਸੀ; ਜਾਂ

(ii) ਆਰਬਿਟਰਲ ਸਮਝੌਤਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਅਧੀਨ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਇਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ; ਜਾਂ

(iii) ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ; ਜਾਂ

(iv) ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(v) ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਦੀ ਬਣਤਰ

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਉਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਜਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਜਾਂ.....

xxx xxx xxx"

9. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਇੰਡਸ ਮੋਬਾਈਲ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1)(ਈ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ "ਅਦਾਲਤ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਤੇ 31(4) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ "ਅਦਾਲਤ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਕੈਸਰ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਇੰਕ., (2012) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 552 ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੀਟ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਜੋ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹ ਫੜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"19. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪਲ ਸੀਟ ਨੂੰ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੀਟ ਮੁੰਬਈ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19 ਅੱਗੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ਼ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ ਦੇ ਉਲਟ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, "ਸੀਟ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਪੱਖ ਸਥਾਨ ਦਾ ਕਲਾਸੀਕਲ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ - ਯਾਨੀ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਿਰਪੱਖ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਤੋਂ 21 ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਪਲ '"ਸੀਟ" ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੀਟ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਹਿਤ ਕਰੇਗੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ।

20. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ, ਸਵਾਸਤਿਕ ਗੈਸਾਂ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ [ਸਵਾਸਤਿਕ ਗੈਸਾਂ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ, (2013) 9 ਐਸਸੀਸੀ 32: (2013) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਸੀ.ਆਈ.ਵੀ) 157] ਵੇਖੋ। ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬੀ.ਈ. ਸਿਮੋਏਸ ਵਾਨ ਸਟਾਰਾਬਰਗ ਨੀਡੇਂਥਲ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਲਿਮਟਿਡ [ਬੀ.ਈ. ਸਿਮੋਏਸ ਵਾਨ ਸਟਾਰਾਬਰਗ ਨੀਡੇਂਥਲ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਲਿਮਟਿਡ, (2015) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 225: (2016) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਸੀ.ਆਈ.ਵੀ) 427] ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੇਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੀਟ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ [ਡਾਟਾਵਿੰਡ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡਸ ਮੋਬਾਈਲ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ, 2016 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਡੈਲ 3744] ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਮੁੰਬਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਣ। ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

10. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ 03.07.2008 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੰਬਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਾਰਾ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਲਸੀ ਸਿਰਫ਼ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਆਇ XI ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ (xiv) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਉਪ-ਨਿਯਮ 4(ਏ)(iv) ਦੇ ਪਾਠ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

11. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮਲਾ ਇੱਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੁਕਦਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਜਾਏ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 'ਤੱਥ ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਸਵਾਲ' ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ।

12. ਧਾਰਾ 34(2)(ਏ) ਵਿੱਚ "ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਅਸ਼ੋਕ ਹੰਸ[2] ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਧਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

2 (2004) 3 ਅਰਬ ਐਲ.ਆਰ 306

13. ਫਿਰ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸਿਆਲ ਬਾਇਓਨਰਜੀ ਬਨਾਮ ਐਸਬੀਈਸੀ ਸਿਸਟਮਜ਼[3] ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ:

“5. ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ 1996 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਿਨੈਕਾਰ/ਜੇਡੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। 1996 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:—

“4. ਬਿੱਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:—

(ii) ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਜੋ ਨਿਰਪੱਖ, ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਖਾਸ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ।

xxx xxx xxx

xxx xxx xxx

(v) ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨਾ।

6. ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਤ ਹਨ, 1996 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰਾ ਦੇਣਗੇ। ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

7. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਫਸੀਆਈ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ, 2003 (6) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 564 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਲੋਕਾਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ:-

"1996 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ/ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਭੜਕਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।"

8. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

14. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਿਜ਼ਾ ਡਿਵੈਲਪਰਸ ਐਂਡ ਇੰਟਰ-ਟ੍ਰੇਡ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਏ.ਐਮ.ਸੀ.ਆਈ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2009)

3. ਏ.ਆਈ.ਆਰ 2005 ਭਾਗ 95

ਮੈਸਰਜ਼ ਐਮਕੇ ਗਲੋਬਲ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ

ਗਿਰਧਰ ਸੋਂਧੀ [ਆਰ. ਐਫ. ਨਰੀਮਨ, ਜੇ]

17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 796. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 ਦੇ ਆਰਡਰ XIV ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਸੁਲ੍ਹਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“14. ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

xxx xxx xxx

“17. ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਉਪਬੰਧ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਾਲਸੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਜ਼ਰੂਰੀਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

18. ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਭਾਗ । ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

Xxx xxx xxx

“21. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ `ਤੇ ਸਿਰਫ਼ 34 ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

xxx xxx xxx

“24. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਉਸ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਅਭਿਆਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੀ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

xxx xxx xxx

“31. ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸੰਖੇਪ-ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ "ਸਾਬਤ" ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਾਲੇ ਨੂੰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੇਸ ਅਜਿਹਾ ਵਾਰੰਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ,ਅਦਾਲਤ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਰੁਟੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 14 ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

15. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਸੁਨੀਲ ਕੇ. ਕਾਂਸਲ,[4]

ਫਿਜ਼ਾ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ (ਉਪਰੋਤਕ) ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“30. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਨਿਯਮਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਂਗ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ XIV ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੁੱਦੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਜੋ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਉੱਠ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(ii) ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਅਦਾਲਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਂਗ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ;

(iii) ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਜਾਂ

4. 2012 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਪੀ.ਐੱਡ.ਐੱਚ 19641 [ਸੀਆਰ ਨੰਬਰ 4216 ਆਫ 2011 (11.10.2012 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ)]।

ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਵਜੋਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਜਿਰ੍ਹਾ ਲਈ ਬੁਲਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਚਾਹੇ। ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

16. ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੈੱਬ ਟੈਕਨੀਕਸ ਐਂਡ ਨੈੱਟ ਸੋਲਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਗਤੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ,[5] ਫਿਜ਼ਾ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ (ਉਪਰੋਤਕ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਦਿਖਾਏਗਾ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

17. ਕੋਚੀਨ ਸ਼ਿਪਯਾਰਡ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਏਪੀਜੇ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ, (2015) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 522 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1940 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਫਿਜ਼ਾ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ (ਉਪਰੋਤਕ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ 1940 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਅਤੇ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

18. ਜਸਟਿਸ ਬੀ.ਐਨ. ਦੀ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿਧੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਗਤੀਕਰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ:

“5. ਏ.ਸੀ.ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 34(2)(ਏ) ਵਿੱਚ ਸੋਧ

ਏ.ਸੀ.ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2)(ਏ) ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੇ ਕੁਝ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਂਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਜ਼ਾ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ ਐਂਡ ਇੰਟਰ-ਟ੍ਰੇਡ ਪੀ. ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਏ.ਐਮ.ਸੀ.ਆਈ (ਆਈ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ 14 ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ।

ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਧਾਰਾ 34(2)(ਏ) ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

5. 2012 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਕੈਲ 4271 [2010 ਦਾ ਸੀ.ਓ. ਨੰ. 1532 (02.05.2012 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ)]।

ਸਿਫਾਰਸ਼: ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 34(2)(ਏ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਇਹ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ "ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

19. ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2018 ਦਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, ਜੋ ਕਿ 2018 ਦਾ ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 100 ਹੈ, ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 34(2)(ਏ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

“ਮੁੱਖ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ, "ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ, "ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।6

20. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਫਿਜ਼ਾ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ (ਉਪਰੋਤਕ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ 2016 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ 3 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਤੇ (6) ਨੂੰ 23.10.2015 ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 34(5) ਅਤੇ 34(6) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

“34. ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ।—

xxx xxx xxx

(5) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(6) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ‘ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।’

21. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਭੂਮੀ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ ਸਮਿਤੀ, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 2017 ਦਾ 4475 (30.07.2018 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ)ਵਿੱਚ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਹਾਲੀਆ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

“27. ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ

6 2018 ਦਾ ਬਿੱਲ ਨੰ.100, ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2018, ਪੰਨਾ 3।

ਮੈਸਰਜ਼ ਐਮਕੇ ਗਲੋਬਲ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ

ਗਿਰਧਰ ਸੋਂਧੀ [ਆਰ. ਐਫ. ਨਰੀਮਨ, ਜੇ]

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹੇ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 34(3) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਮਿਆਦ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਅਦਾਲਤ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਵਪਾਰਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਪੀਲ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਆਫ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ 2015 ਦੇ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 13(6) ਜੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਏਗਾ।

28. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਵਪਾਰਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਪੀਲ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਆਫ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਧਾਰਾ 10 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਪਾਰਕ ਅਪੀਲ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਅਪੀਲਾਂ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ..."

22. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ 1996 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ 'ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ 'ਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਪੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ 2018 ਦਾ ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 100 ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫੈਸਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 34(2)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ (ਉਪਰੋਤਕ) ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (ਉਪਰੋਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਫਿਜ਼ਾ ਡਿਵੈਲਪਰਸ (ਉਪਰੋਤਕ) ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਦਮ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਅੰਤਮ ਅਨੁਪਾਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ

ਹੁਣ ਇਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 34(5) ਅਤੇ 34(6) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੜ੍ਹੋ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34(2)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਸੱਚਾਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ 22.09.2016 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Megha Tak

Advocate Megha Tak